

Kelionės privalumai

- **Naujiena! Kelionės metu aplankomas bene labiausiai izoliuotas Sakartvelo regionas – Tušetija.**
- **Labai išsamus Tušetijos regiono pažintinė programa.**
- Išsamus, gyvas ir kontrastingas kelionės maršrutas, padedantis visapusiškai pažinti šią unikalią šalį (gamta, istorija, kultūra, religija, menas, politika).
- Jūsų patogumui Tbilisyje miegosite tame pačiame viešbutyje net tris naktis. Patyrę keliautojai žino, kaip smagu keltis, kai ryte nereikia krautis lagaminą.
- Skanus nacionalinis maistas, puikus vyno degustavimas, paslaugus ir dėmesingas vietos personalas.
- Patikimi ir patikrinti partneriai Sakartvele.
- Kvalifikuoti vietos gidai.
- Kelionių vadovas iš Lietuvos.
- [GRŪDOS kelionės į SAKARTVELĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos K.Igno\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į SAKARTVELĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos P.Natalijos\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į SAKARTVELĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos D.Rimos\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į SAKARTVELĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos B. Ievos\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į SAKARTVELĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos B. Rasos\).](#)
- [GRŪDOS kelionės į SAKARTVELĄ nuotraukų albumas \(nuotraukos V.Eglės\).](#)

Kelionės aukso fondas

- **Tbilisis** – Sakartvelo sostinė ir viduramžiško žavesio nepraradęs „šiltojo pavasario miestas“.
- **Mtscheta** (UNESCO kultūros paveldas) – vienas seniausių miestų Sakartvele, ankstyvosios Sakartvelo Iberijos karalystės sostinė su garsiąja Sveticchovelio katedra, Sakartvelo karalių panteonu.
- Kvapą gniaužianti kelionė gilyn į kalnus istoriniu, legendiniu, senuoju, rūsčiuoju **Sakartvelo karo keliu**.
- Kunigaikščių rezidencija – **Ananurio tvirtovė ir 17a. pastatyta Uspenskių cerkvė** ant turkio mėlynumo Žinvalio ežero kranto.
- Gražiausias Sakartvelo objektas – **Gergečio Švč.Trejbės cerkvė**, pastatyta 14a. 2170m aukštyje Kazbeko kalno papėdėje. Įspūdingoje vietoje, ant stataus kalno, nuostabios gamtos apsuptyje rymanti šventovė yra tapusi neoficialiu Sakartvelo simboliu, jos vizitine kortele.
- **Kachetija** – vyndarystės tradicijomis garsėjantis, istorinis Sakartvelo regionas. *Jeigu kalnai yra Sakartvelo nuostabaus kraštovaizdžio karūna, tai Kachetija yra jos žėrinti širdis...*
- Granatmedžių sodų apsuptas spalvingasis **Signagis** – vienas gražiausių Kachetijos miestelių, dar vadinamas „meilės miestu“.
- **Alaverdžio katedros ansamblis** įkurtas pačioje Kachetijos širdyje Didžiojo Kaukazo kalnagūbrio fone.
- **Tušetija** – istorinė Sakartvelo sritis, esanti Kachetijos regiono šiaurėje. Tai vietovė, kuri beveik nepaliesta žmogaus rankų. Čia žavi laukinės gamtos grožis – kalnai, žaliuojantys slėniai ir miškai.
- **Šenako miestelis** – vienas gražiausių Tušetijos apylinkių miestelių, ypatingas sudėtinga ir trapia architektūra. Čia stovi ir viena iš dviejų Tušetijoje išlikusių cerkvių.
- Neatsiejama Sakartvelo kultūros dalis – **vyno degustacijos, nacionalinių patiekalų ragavimas ir jų gaminimas, šokiai, dainos, tostai...**

Svetingasis Sakartvelas – tolima, bet tokia artima broliška Kaukazo belaisvės šalis

Sakartvelas – meilė mano...

Gal penkiolika kartų čia buvau. Gal daugiau. Nebesuskaičiuoju. Juk praėjo keli dešimtmečiai. Kaip kaleidoskope lekia vaizdai – šuolis katamaranu siautulingoje Kuros upėje, plukdančioje pavasarinio potvynio vandenis, sūriu prakaitu aplaistytos Kaukazo kalnų perėjos, burnoje tirpstanti jauno ėriuko mėsytė, paruošta rūstaus ir iki dantų ginkluoto piemens, vakarai prie laužo, maudynės lediniuose kalnų upokšniuose. Ir, aišku, beribis kartvelų svetingumas. Jokia ant upės kranto iškylaujanti kompanija neleidavo praplaukti pro šalį. Džiūstant „sužvejotiems“ mūsų katamaranams, liejosi vynas ir skambėjo tostai apie tautų draugystę...

Tokį aš mačiau SAKARTVELĄ – įspūdingos gamtos ir svetingų žmonių šalį. O koks jis dabar?

Jau keleri metai keliauti į Sakartvelą yra madinga – lietuviai vėl iš naujo jį atranda. O aš vis laukiau. Neskubėjau. Gal bijojau, kad pirmoji meilė išblėso. Gal, apkeliavusi beveik visą pasaulį, nusivilsiu. O gal tiesiog dar nebuvo atėjęs laikas, kol vieną dieną pajutau, kad SAKARTVELAS šaukia, jis kviečia grįžti. Tad kviečiu į

daug iškentusių, tolimą ir kartu tokią artimą išdidžių kalniečių šalį grįžti kartu. Nebijokite, į katamaraną nesodinsiu ir sunkios kuprinės nekrausiu ant pečių, keliausime patogiai, bet, aišku, stengsimės pajusti rūščių Kaukazo kalnų artumą, pasimėgauti puikiu vynu, išskirtinės įvairovės ir skonio maistu, aksomine jūra, amžius skaičiuojančiu kultūros paveldu. Tai bene gurmaniškiausia ir kupina nostalgijos GRŪDOS kelionė. Laukiu savo „senosios gvardijos“ – tų, kurie ilgisi puikiosios kalnų šalies, ir tų, kurie svajoja ją pamatyti pirmąjį kartą.

B.Kalkienė
Keliautoja, išskirtinių kelionių ekspertė

Kelionės programa

1 diena. Skrydis.. Skrydis: Vilnius – Stambulas – Tbilisis. Atvykimas į tarptautinį **Tbilisio** oro uostą. Sutvarkę įvažiavimo į šalį formalumus, vyksite į viešbutį. **Poilsis viešbutyje.**

2 diena. Tbilisis.. Pusryčiai. Po pusryčių su kvalifikuotu vietos gidu ir kelionės vadovu iš Lietuvos pradėsite pažintį su Sakartvelo sostine ir didžiausiu šalies miestu – **Tbilisiu**, kurio pavadinimas išvertus reiškia „šiltas pavasaris“. Įkurtas 5a. karaliaus Vachtango 1-ojo Gorgasalo, strateginėje istorinio Šilko kelio maršrutų kryžkelėje tarp Europos ir Azijos, jis dažnai būdavo nesutarimų objektas tarp įvairių konkuruojančių galių ir imperijų. Dabar visa miesto istorija atsispindi jo architektūroje. Tad atverskite Tbilisio istorijos metraščių ir leiskitės į kelionę po viduramžiško žavesio nepraradusį ir senųjų laikų didybę menantį miestą, vieną gyviausių ir kosmopolitiškiausių Kaukaze. Pirmiausia apžiūrėsite svarbiausią sakralinę vietą – pagrindinį Sakartvelo pravoslavų **Švč. Trejybės soborą** (Sameba), didžiausią stačiatikių šventovę Sakartvele ir visame Kaukaze, pastatytą 2004 m. ant Mtkvari (Kuros) upės kranto. Pastatas žavi savo didybe, subtiliomis interjero detalėmis ir religinės tematikos meno kūriniais. Senamiestyje grožėsitės unikalia pastatų architektūra, kurios skiriamasis bruožas – maži, jaukūs ir gausiai bizantiškais raizginiais puošti balkonėliai, istorijos dvasią galėsite pajusti vaikščiodami jaukiomis senamiesčio gatvelėmis, kurios jums papasakos ne vieną užburiančią istoriją iš daugiataučio Tbilisio praeities, menančios arabus, kurie įkūrė musulmoniškąjį Tbilisio emyratą, atėjūnus iš Persijos, Turkmėnijos, Mongolijos ir carinės Rusijos. Aplankysite **Metechi Švč. Mergelės Dangun Ėmimo bažnyčią**, 12 a. pastatytą Sakartvelo karaliaus Šv.Demetrijaus 2-ojo. Joje ilsisi šventosios kartvelų kankinės Šušanikos palaikai. Keltuvu pakilsite ant Sololaki kalvos, kur virš miesto iškyla didinga **Narikalos** („neįveikiama“) **tvirtovė**, pastatyta 4a. Šį labiausiai žinomą Tbilisio senovės paminklą, žvelgiantį į Mtkvari (Kuros) upę, miestelėnai vadinia miesto širdimi ir jo siela. Viena iš išlikusių tvirtovės kiemų apžiūrėsite rekonstruotą **Šv.Mykolo bažnyčią**. Nuo citadelės sienų atsiveria nuostabus vaizdas į senąjį ir naująjį miestą. Regėsite Sakartvelo Motinos skulptūrą, pačių kartvelų laikomą šalies simboliu, ji vaizduoja tautiniais kartvelų drabužiais vilkinčią moterį, kairėje rankoje laikanti pialą su vynu svečiams pavaišinti, dešinėje – kardą apsiginti nuo priešų. Svetingi ir karingi – taip galima apibūdinti kartvelų tautą. Nusileidę nuo tvirtovės, apžiūrėsite vieną iš naujausių lankytinų objektų – metalo ir stiklo konstrukcijos futuristinį **Taikos tiltą**, pastatytą 2010 m. Tiltą dizainą sukūrė italų architektas Michel De Lucchi ir prancūzų apšvietimo profesionalas Philippe Martinaud. Taikos tiltas ypač gražus leidžiantis saulei ir temstant, kai išryškėja jo unikali apšvietimo sistema, romantiškai apšviečianti Mtkvari upę. Struktūra buvo sukurta Italijoje ir 200–ais sunkvežimių transportuota į Tbilisį. 156 metų ilgio tiltas pateko į 13-os neįprasčiausios struktūros tiltų pasaulyje sąrašą ir dažnai dėl savo struktūros sudėtingumo yra prilyginamas Paryžiaus Eifelio bokštui. Taikos tiltas garsus ne tik unikalia, modernia struktūra, bet ir tuo, kad nuo jo atsiveria fantastiški vaizdai į kitus svarbius Tbilisio lankytinus objektus – Metechi bažnyčią, miesto įkūrėjo Vachtango Gorgasalo skulptūrą bei Baratašvilio tiltą ir Sakartvelo prezidento rezidenciją kitoje pusėje. Pasigrožę miesto panorama nuo pėsčiųjų tilto, lankysite stebuklingomis ikonomis garsėjančią Siono katedrą, pastatytą 6-7a. Mtkvari upės krante. Vėliau gidas parodys viename seniausių Tbilisio rajonų – Abanotubanio – įsikūrusį senųjų **požeminių sieros pirčių kompleksą**, vanduo į kurį trykšta iš terminių požeminių šaltinių. Pirtų teikiamais malonumais kadaise mėgavosi literatūros klasikai A. Diuma ir A. Puškinas, vėliau rašęs, „kad geresnėje pirtyje dar niekada nėra buvęs“. Nors šių pirtų garas pasižymi specifiniu ir nelabai maloniu sieros kvapu, dėl unikalių gydymųjų savybių čia vežami garbingiausi miesto svečiai. Miestiečių nuomone, jeigu neaplinkėtė Tbilisio pirtčių, reikšia nebuvo pačiame Tbilisyje... Esant galimybei, sieros pirtų komplekso lankymas už papildomą mokestį (60-80 EUR už pirties kambary vienai valandai, kambaryje gali tilpti nuo 4 iki 10 asmenų). Laisvas laikas Tbilisio „Monmartru“ vadinamoje Šardeni gatvelėje, kur gausu kavinių, barų ir restoranų. Vakare siūlome apsilankyti vietiniame restorane ir susipažinti su nacionalinės virtuvės subtilybėmis. „Kiekvienas kartveliškas patiekalas yra poema.“ /Aleksandras Puškinas/. Kartveliška virtuvė yra viena seniausių ir žinomiausių virtuvių pasaulyje. Tai ne tik stulbinama maisto įvairovė ir patiekalų gausybė, tai, visų pirma – kultūrinė patirtis. Sakoma, jog kiekviename kartveliškame patiekale slypi kokia nors tenykštė tradicija, užkoduota senųjų laikų legendose ir padavimuose. Chačiapuriu kvepianti šalis – taip dažnai pavadinamas Sakartvelas. Daugybė pačių gražiausių epitetų lydi unikalius kartvelų virtuvės patiekalus, apie kuriuos pradėjus kalbėti burnoje nejučiomis renkasi seilės. Kartveliška virtuvė – ant stalo gausybė šviežių žalumynų, žolelių, daržovių (dažnas keliautojas sako, kad skanesnių pomidorų ir agurkų, svogūnų laiškų, petražolių, krapų, peletrūnų nevalgęs), troškinta ir įvairiai ruošta mėsa, tirštos ir riebios sriubos (vien charčio ko verta!), sūriai. Patiekalų turi būti daug, kuo daugiau lėkščių – tuo stalas turtingesnis. Visi įsideda ir ragauja patiekalus patys. Sunku atsispirti žymiesiems **chačiapuriams** – į picą panašiams minkštiems sūrio paplotėliams, senoviniam kartvelų valgiui – didžiuliems **chinkaliams** – koldūnams su mėsa ir sultiniu viduje. Būtinai naudojama riebi kapota mėsa, įdedama įvairių žolelių ir prieskonių. Valgoma rankomis laikant už galiuko. Prakandus išgeriamas sultinys, o galiukas, suvalgius chinkalį, paliekamas lėkštėje. Puikus užkandis badridžani nigvzit – keptų baklažanų juostelės su riešutų padažu, papuoštos granatų sėklomis. Lobio paprastai ruošiamas žiemą. Troškintos pupelės su prieskoniais – skanu ir maistinga. Sacivi – Sakartvelo virtuvės viršūnė: Kalakuto ar vištos krūtinėlės gabaliukai, troškinti graikiškų riešutų padaže. Šis, daug darbo reikalaujantis patiekalas, paprastai ruošiamas per šventes. Kaip gražiausia muzika gurmano ausims skamba tirpstantys burnoje patiekalų pavadinimai – **čachochbili**, odžachuri, čakapuli, džondžoli, chakapuli, borani, guruli... O padažai, padažai! **Tkemali** – populiariausias kartveliškas padažas iš geltonųjų arba raudonųjų slyvukų, pagardintas įvairiais prieskoniais, baže – padažas iš maltų graikiškų riešutų, česnako ir prieskonių, ir daugybė kitų. Sakartvele dažnai galima pamatyti kaip vietos žmonės padažus valgo tik su duona. Apie tradicinius saldumynus baklavą,

čiurčelą, gozinaki, ir sultingus, kvapnius, tarsi visą Sakartvelo saulės šilumą sugėrusius vaisius, būtų galima prirašyti dar ne vieną puslapį. Tad keliaukime į skanųjį Sakartvelą, mėgaukimės maistu, užgerdami baltuoju vynu, o gal užsigėisite limonado „**Tarchun**“, „**Diušes**“ (nostalgija...) Ar garsiojo „**Božzomio**“ mineralinio vandens? Ar dar abejojate, kad verta važiuoti į Sakartvelą? Skanaus! Stebėdami folkloro programą, skanausite aromatingų, išskirtinių kartvelų virtuvės patiekalų, pagardintų prieskoninėmis žolelėmis, mėgausitės kartvelišku vynu (už papildomą mokestį ~35 EUR/asm). **Nakvynė viešbutyje.**

3 diena. Tbilisis – Mtscheta – Sakartvelo karo kelias – Ananuris – Stepancminda (Kazbegi) – Tbilisis.. Pusryčiai. Vyksite į vieną seniausių Sakartvelo miestų, kultūros ir religijos centrą **Mtschetą**, pakeliui aplankysite **Džvario** (kryžiaus) vienuolyną ir bažnyčią (6–7a.) – tikrą ankstyvųjų viduramžių architektūros šedevrą, pastatytą kalno viršūnėje. Pasak legendos, ant šios uolos meldėsi kryžiaus kultą į Sakartvelą atnešusi Šv.Nina, buvusios pagonių šventyklos vietoje pastačiusi medinį kryžių. Jis gebėdavęs daryti stebuklus, todėl čia plūdavo minios piligrimų iš viso Kaukazo. Nuo Džvario vienuolyno atsiveria viena įspūdingiausių Sakartvelo gamtos panoramų – ties kalnu susijungiančios dvi upės Mktvari (Kura) ir Aragvi: viena – žalsva, kita – melsva, kurių grožį savo poemoje „Mcyri“ apdainavo M.Lermontovas. Nusileidę nuo kalno, lankysite apsuptą kalnų **Mtschetą**, vieną seniausių iki šiol apgyvendintų pasaulio miestų. 3a.pr.Kr. – 5m.e.a. Mtscheta buvo Iberijos – ankstyvojo Sakartvelo karalystės – sostinė. Čia 337 metais krikščionybė buvo paskelbta valstybine religija. Vėliau, 6a. pradžioje sostinė buvo perkelta į lengviau apginamą Tbilisį. Nepaisant to, Mtscheta neprarado savo svarbos – čia iki pat Sakartvelo karalystės egzistavimo pabaigos 19a. ir toliau buvo karūnuojami ir laidojami Sakartvelo karaliai. Dėl paminklų gausos ir jų istorinės reikšmės istoriniai Mtschetos paminklai 1994m. buvo įtraukti į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą. Mtscheta tebėra Sakartvelo stačiatikių bažnyčios centras. Čia stovi viena svarbiausių (ir gražiausių!) šalies šventovių, Sakartvelo karalių panteonas – **Svetichovelio katedra**, statyta 11a. Tai piligriminė vieta, apipinta daugybe legendų. Pavadinimas išvertus reikštų „gyvenimą suteikianti kolona“. Tikinčiuosius traukia nuo 11a. čia saugoma ypatinga relikvija – Kristaus apsiaustas. Vėliau tęsėte kelionę gilyn į kalnus istoriniu, legendiniu, senuoju, rūsčiuoju (tinka visi epitetai!) – **Sakartvelo karo keliu**. Šį kelią, vieną vaizdingiausių kalnų kelių pasaulyje, kertantį Kaukazo kalnus ir jungiantį Vladikaukazą su Tbilisiu, caras Aleksandras 1-asis pavadino Sakartvelo karo greitkelio. Poetų apdainuotas serpantinai vedantis kelias apdovanos jus įspūdingu kraštovaizdžiu – ramius slėnius keis upių vagų išraižyti kalnai, vešlius miškus – žolių paklotas, emocijas žadins saulėje blizgantys sniego lopinėliai. Vairuotojui dažnai teks ir pristabdyti, laviruojant tarp kelio duobių, ramiai žingsniuojančių karvių ar avių, nekreipiančių jokio dėmesio į pravažiuojančias mašinas. Apie Kaukazo kalnus sukurta daug mitų ir legendų. Viena jų pasakoja, kad Kazbeko kalne buvo kalintas Prometėjas už tai, kad iš dievų atėmęs ugnį ir atidavęs ją žmonėms. Šios vietos susijusios ir su lietuviais – juk mus traukia kalnai. Stepancmindos muziejuje rašoma, kad pirmasis lietuvis, 1895m. pasiekęs Kazbeko viršūnę, buvo Šteberis, nors prieš jį šio kalno ledynų slinkimą čia tyrinėjo **Vilniaus** universiteto auklėtinis Juozapas Chodzka. 1905-aisiais į Kazbeką kopė M.K.Čiurlionis. Jis rašė: „Kelias ėjo Tereko pakrantėmis, o mes kopėme į Kazbeką, kuris tenai laikomas kalnų kunigaikščiu. Prasigaudavome pro tokias pavojingas vietas, kad mano bendrakeiviai balo, apsipildami šaltu prakaitu ir drebėjo iš baimės. Pagaliau atsidūrėme Kazbeko ledyne, kur tokia tyla, jog vos tik suplosi delnais, atitrūksta uolų gabalai ir lekia į prarają, debesys plaukiojo aplink mus.“ (Laiškas Povilui Čiurlioniui, 1905m.rugsėjo 9d., Druskininkai). Kazbeko šlaite puikiai matomi suakmenėję vienuoliai, aprašyti Antano Vienuolio apsakyme „Užkeiktieji vienuoliai“. Neatsitiktinai Antanas Žukauskas pasirinko ir Vienuolio pseudonimą, nes šis apsakymas buvo vienas pirmųjų jo kūrinių. Rašytojas ne kartą kopė į Kazbeko ledynus, įkvėpimo ieškodamas kalnuose. Garsus keliautojas, Lietuvos keliautojų sąjungos prezidentas Algimantas Jucevičius 2011 metais organizavo turiadą „Kazbekas 2011“ ir skyrė ją lietuviškiems pėdsakams, kuriuos Kaukaze paliko garsūs mūsų tautiečiai. Kaukazo kalnai – tarsi šventa vieta, kurių slėniuose, atsisėdus ant akmens, apima žodžiais nenusakomas jausmas. Ten laikas tarsi sustoja, o ir gyvenimas, rodos, įgauna visai kitokią prasmę. Sustojimas prie buvusios kunigaikščio rezidencijos **Ananurio tvirtovės** ir 17a. pastatytos **Uspensko cerkvės** ant turkio mėlumo Živalio ežero kranto. Sovietmečiu, apie 1980-uosius, statant Živalio hidroelektrinę, buvo nuspręsta suformuoti dirbtinį ežerą ir iš jo tiekti geriamą vandenį Tbilisiui. Ananurio tvirtovė būtų atsidūrusi ežero dugne. Visuomenei pasipriešinus, užtvankos aukštis buvo sumažintas ir puikusis kompleksas išgelbėtas. Kelias, ramiai ejęs Aragvi slėniu, staiga ima rangytis kalnų serpantinai ir kilti stačia siena – per dešimtį kilometrų pakilsite 500 metrų aukštyn, į poros kilometrų aukštį ir pasieksite **Stepancmindą** – šventojo Stepono vardu pavadintą simpatišką miestelį siaurame Tereko upės slėnyje. Rytuose – aštri kalnų siena, vakaruose Gergečio vienuolyno kontūrai ir Kazbeko ugnikalnis, už kelių kilometrų – **Rusijos** siena. Sovietmečiu miestelis buvo žinomas Kazbegi vardu ir, nors 2006 metais jam grąžintas Stepancmindos vardas, jis dažnai tebevadinamas Kazbegi. Atvykę ruošitės susitikimui su, galbūt, gražiausiu objektu Sakartvele – **Gergečio Šv.Trejbės cerkve**, pastatyta 14a. 2170m aukštyje Kazbeko kalno papėdėje. Įspūdingoje vietoje, ant stataus kalno, nuostabios gamtos apsuptyje rymanti šventovė yra tapusi neoficialiu Sakartvelo simboliu, jos vizitine kortele. Keliautojai tvirtina, kad, pamirėjus Sakartvelo vardą, šis vaizdas pirmiausia iškyla prieš akis ir net šiurpuliukai nubėga kūnu... Cerkvės interjeras puoštas freskomis, o eksterjeras gausiai išraižytas šaliai būdingais raižiniais. Ši vieta tarsi magnetas traukia piligrimus iš viso pasaulio, žavėdama kalnų vaizdais ir neatskleistomis paslaptimis. Gresiant pavojui čia buvo pervežamos relikvijos iš Mtschetos, tarp jų ir Šv.Ninos kryžius. Ir dabar veikiančią Šv.Trejbės cerkvę galima pasiekti pėsčiomis (3km kopimo į statų kalną, trukmė 3-4 val.) arba visureigiu – už papildomą mokestį. Po pilnos įspūdžių dienos grįšite į Tbilisį. **Nakvynė viešbutyje.**

4 diena. Tbilisis – Bodbe – Signagis – Telavis.. Pusryčiai. Šiandien keliausite į Kachetiją, įstabių SAKARTVELO regioną iš visų pusių apsuptą Kaukazo kalnagūbrio, Kachetijos ir Gombori kalnų, kurių užuovėjoje plyti derlingas Alazanio upės slėnis, puiki vieta auginti vynuoges, persikus, nektarinus, arbūzus... Jeigu kalnai yra Sakartvelo nuostabaus kraštovaizdžio karūna, tai Kachetija yra jos žerinti širdis. Kachetiją pamilę keliautojai vadina ją Sakartvelo Šveicarija, lygina su Provansu ar Toskana. Ar tai teisybė, pasakysite sugrįžę. Nuo seno čia puoselėjamos vyndarystės tradicijos, Kachetija laikoma šalies vyndarystės lopšiu. Kartvelų istorija, kultūra ir gyvenimo būdas įkūnyti jų vyne. Tai kartvelų svetingumo ir draugystės simbolis, raktas į jų ilgaamžiškumą. Iš Tbilisio keliausite link **Bodbės** vienuolyno komplekso, nutolusio apie 2 km nuo Signagio, kur palaidota Sakartvelo krikštytoja Šv.Nina (mirusi 347m). Vėliau važiuosite į granatmedžių sodų apsuptą spalvingąjį **Signagį** – vieną simpatiškesnių Kachetijos miestelių, įsikūrusį ant kalvos virš Alazanio slėnio. Čia 18-ojo amžiaus antrojoje pusėje, karaliaus Iraklio 2-ojo valdymo laikais, buvo pastatyta tvirtovė, viena žymiausių Sakartvele, kurios griuvėsiai išlikę iki šių dienų. Tvirtovė užėmė beveik 40 ha plotą ir buvo pajėgi priglauti visus gyventojus, puolant priešams. Šiandien buvusį miesto galybę liudija dalis išlikusių gynybinės sienos, supusios tuometinį miestą. Sienoje yra 23 gynybiniai bokštai, pavadinti šalia esančių kaimų vardais. Nuo gynybinės sienos žavėsitės Alazanio slėniu, iki horizonto nuvilnijančiais vynuogynais ir sodais, įrėmintais Kaukazo kalnų smailių, miestelio

panorama ir neįprasto viduramžiško žavesio kupinas Signagis iš kitų Sakartvelo miestelių išsiskiria unikalia medine architektūra. Smagu vaikščioti akmenimis grįstomis gatvelėmis regint spalvingus namus, kurių balkonai papuošti mediniais raižiniais. Sakartvelo vyriausybė daug investavo stengdamasi Signagį padaryti turistų traukos centru – apart spalvingų gatvelių čia daug meno galerijų, kavinių, parduotuvių, puikiai sutvarkyta aplinka, žydi gėlės. Beje, Signagis garsėja ir kaip „meilės miestas“ arba kartveliškas Las Vegasas, nes santuokų rūmai čia veikia ištisą parą. Kita stotelė – kartveliško vyno degustavimas. Vietinės šeimininkės papasakos ir parodys, kaip gaminamas žymusis čiačiapuris – į picą panašus minkštas sūrio paplotėlis, bei senovinis kartvelų valgis – didysis chinkalis – koldūnai su mėsa ir sultiniu viduje. Paragausite visko ką pasigaminsite. Kartvelai drąsiai teigia, kad Sakartvelas yra vyno gimtinė. Archeologai patvirtino, kad vėlyvas dabartinio Sakartvelo teritorijoje pradėtas gaminti daugiau kaip prieš 8 tūkst. metų. Įdomiausia tai, kad per pastaruosius 6 tūkst. metų tradicinio kartveliško vyno gaminimo technologija visiškai nepasikeitė. Skirtingai nei **Europoje**, Sakartvele vėlyvas brandinamas ne ąžuolinėse ar nerūdijančio plieno statinėse, bet, kaip ir prieš tūkstančius metų, didžiuliuose moliniuose ąsočiuose kvevri. Europoje moliniai indai irgi buvo naudojami vyno gamybai, bet prieš daugiau kaip 2 tūkst. metų, atsiradus ąžuolinėms statinėms ši technologija buvo pamiršta. Kvevri yra įspūdingo dydžio molinis indas, kurio tūris apie 1000–1500 litrų. Kvevri yra lipdomas iš molio, išdegamas, o prieš gaminant vėlyvą jo vidus padengiamas bičių vašku. Po to ąsotis užkasamas į žemę, išorėje matoma tik anga. Taip paruoštas indas gali būti naudojamas šimtus metų, tereikia kas 15-20 metų pervaškuoti jo vidų. Kadangi ąsotis užkastas giliai į žemę, jo viduje ištisus metus laikosi pastovi temperatūra. Tradicinio kartveliško vyno gamyba irgi yra unikali. Nuskintos vynuogės trauškos klijais dideliuose voniose sacnakheli, po to vynuogių sultys su dalimi luobelų ir šakelių supilamos į ąsočius. Užpildoma trys ketvirtadaliai tūrio. Po keleto dienų, pasibaigus aktyviam rūgimui, ąsotis uždengiamas dangčiu, paliekama tik nedidelė skylutė išeiti anglies dvideginiui. Po alkoholinės fermentacijos ąsočiai sklidinai pripilami jauno vyno ir sandariai užlipinami. Paprastai vieno ąsočio užtenka pilnai užpildyti kitiems dviems. Taip su šakelėmis, luobelėmis ir kauliukais vėlyvas laikomas iki kovo mėnesio. Per žiemą nusistovėjęs vėlyvas yra perpilamas į kitą, mažesnę ąsotį, o nuosėdos keliauja į distiliavimo aparatą degtinės čačos gamybai. Vasarą vėlyvas dar du tris kartus perpilamas. Kartvelai nefiltruoja vyno, jis turi pats nusistovėti. Dėl ilgo sąlyčio su koteliais, visi kartveliški vėlyvai yra taniniški. Net geriant baltąjį vėlyvą (gintarinės spalvos), taninai gerokai traukia gomurį. Š. Zigmantavičius „Pirmoji pažintis su Gruzija“. Vėlyvo gaminimo kultūra neatsiejama susijusi su Sakartvelo istorija. Vynuogynų auginimas – viena iš seniausių ir gerbiausių žemės ūkio šakų Sakartvele. kartvelų tauta iš kartos į kartą perduoda vynuogynus, taip pat visas vyno gaminimo technologijas paslaptis, kurios laikomos didžiausia šeimos paslaptimi. Kiekviename Sakartvelo kaimo namelyje yra vyno rūsys (Marami), kur į žemę yra įkasami moliniai ąsočiai, kuriuose laikomas ir brandinamas vėlyvas. Rugsėjo mėnesį kartvelai švenčia Rtveli – vynuogių surinkimo šventę. Visi, netgi vaikai, renka vynuoges į pintus krepšius, namų sienos nukabinamos vynuogių kekėmis. Šiuo metu Sakartvele selekcininkai yra išvedę daugiau nei 500 vynuogių rūšių. Ypač populiarios Sakartvele nuo seno auginamos rkaciteli, mcvani ir saperavi vynuogių rūšys. Iš rkaciteli spaudžiamas baltas vėlyvas, iš saperavi – raudonas. Atsižvelgiant į vietovės mikroklimatą ir dirvos sudėtį, vėlyvas vadinamas tos vietovės vardu. Tsinandali baltas vėlyvas gaminamas iš rkaciteli vynuogių, surinktų Tsinandalio kaimo rajone. Kindzmarauli raudonas vėlyvas gaminamas iš Kvareli rajone surinktų saperavi rūšies vynuogių. Paskutinė stotelė – senoji Kachetijos sostinė **Telavis**. Jis Sakartvelo aukso amžiaus metu (11-13a.) buvo politinis ir ekonominis visos šalies centras. 15a. suirus Sakartvelo karalystei, Telavio svarba ėmė blėsti, o atsisavo tik 18a. 1762m. Telavis tapo jungtinės Kartli – Kachetijos karalystės sostine, kur iš Gremio buvo perkelta karališkoji rezidencija. Karaliaus Iraklio 2-ojo, gimusio ir mirusio šiame mieste, valdymo metais (1744-1798) buvo įvykdytos reformos, pakeitusios politinę, ekonominę ir kultūrinę situaciją visame Sakartvele, o jo vardas tapo laisvės ir tautinės nepriklausomybės simboliu. Po pilnos įspūdingų dienų **vakarienė ir nakvynė Telavio viešbutyje arba svečių namuose**.

5 diena. Telavis – Alaverdis – Tušetija (Omalas).. Pusryčiai. Pradėsite kelionę Tušetijos link. **Tušetija** ne veltui vadinama Sakartvelo perlu: visos kelionės metu Jus lydės kerintys Kaukazo kalnų peizažai, aukščiausios jų viršukalnės, slėniai, reta kalnų augmenija. Pakeliui aplankysite **Alaverdžio katedrą**. Pirmąjį vienuolyną šioje vietovėje, kur buvo pagonių kulto vieta, skirta Mėnulio garbinimui, įkūrė vienuolis Jokūbas Alaverdelis 6a. Jis čia apsigyveno, atvertinėjo žmones į krikščionybę, rūpinosi Šv. Jurgio bažnyčios statyba, čia buvo ir palaidotas. Iki mūsų dienų išliko 11a. mažos Šv. Jurgio bažnyčios vietoje Kachetijos karaliaus Kvirike Didžiojo pastatyta daugiau nei 55 metro aukščio katedra. Ilgus amžius tai buvo aukščiausias religinis Sakartvelo statinys ir tik 2004 metais Tbilisyje iškilus Šv. Trejybės (Sameba) katedrai, tapo antruoju. Alaverdžio katedra (pateikti dokumentai įtraukti į UNESCO sąrašus) išlaikė savo originalias formas, nors išgyveno daug priešų atakų, žemės drebėjimų ir po jų sekusių restauravimo darbų. Apsuptas gynybine siena, katedros ansamblis didingai stūkso Didžiojo Kaukazo kalnagūbrio fone pačioje Kachetijos širdyje. Tai harmoningas, vientisos kompozicijos ir didelių erdvių kartveliškos viduramžių architektūros kūrinys. Ant Alaverdžio katedros sienų yra išlikę 9,15 ir 17a. freskų fragmentai, o aukštas kupolas sukuria begalinės erdvės pojūtį. Alaverdžio vienuolynas ir jo katedra daugybę amžių buvo kultūros ir švietimo centras, garsus didžiule biblioteka. Taip pat, kaip ir visuose Sakartvelo vienuolynuose, čia buvo ir yra gaminamas vėlyvas, o šimtamečiame vyno rūsyje vyksta degustacijos. Tęsite kelionę link Tušetijos aukštumų. Jūsų laukia ilga 6 – 8 valandų kelionė, tačiau kvapą gniaužiantis kalnų grožis neleis nuobodžiauti: pravažiuosite upes, tankius miškus, alpinės pievas, įveiksite ir aukščiausią Abano kalnų perėją. Atvykimas į Tušetijos miestelį – **Omalą. Vakarienė ir nakvynė svečių namuose**.

6 diena. Omalas – Dartlo – Dano – Kvavlas – Bočornas – Doču – Omalas.. Pusryčiai. Šiandien pradėsite pažintį su bene labiausiai izoliuotu regionu visame Sakartvele. Tušetija ir jos apylinkės pasiekiamos vos kelių mėnesių per metus – sausuoju sezonu. Likusiu metų laiku vietovė būna nepravažiuojama dėl liūčių ar sniego. Tušetija – istorinė Sakartvelo sritis, esanti Kachetijos regiono šiaurėje. Tai vietovė, kuri beveik nepaliesta žmogaus rankų. Čia žavi laukinės gamtos grožis – kalnai, žaliuojantys slėniai ir miškai. Pirmiausia visureigiais pasieksite senovinį **Dartlo miestelį**, kuris laikomas viena įspūdingiausių vietų Tušetijos regione. Be senovinės pilies, namų ir bokštų, čia yra ir krikščioniškos šventyklos griuvėsiai. Vėliau vyksite į **Dano miestelį** iš kurio Jūsų lauks trumpas (apie 1 – 1.5 val.) žygis pėsčiomis į **Kvavlo miestelį**. Jis įsikūręs maždaug 400 m aukščiau nei kaimyninis Dartlo miestelis, todėl čia Jus pasitiks nuostabi kalnų panorama. Iš ten vyksite į Bočorną – aukščiausią Europoje nuolat gyvenamą miestelį (2345 m). Paskutinę šios dienos stotelę pasieksite pėsčiomis – leisitės į Doču kaimą. Vakare grįšite į Omalą. **Vakarienė ir nakvynė svečių namuose**.

7 diena. Omalas – Šenakas – Diklo –Tbilisis.. Po pusryčių tęsite pažintį su paslaptiningąja Tušetija. Pėsčiomis eisite apžiūrėti unikalių Keselo bokštų. Tokiais bokštais nusėtas visas regionas, tačiau šie – geriausiai išsilaikę. Bokštai statyti ant kalno ir veikė kaip senovinis telefonas. Jie buvo skirti komunikacijai tarp kaimų užpuolimų bei nelaimių atveju. Taip pat iš jų buvo patogu šturmuoti priešą. Puolimo metu užpuolikai buvo iš viršaus apmėtomi akmenimis ar ugnies sviediniais. Vėliau visureigiais važiuosite į **Šenako** miestelį. Tai vienas gražiausių apylinkių miestelių, ypatingas sudėtinga trapia architektūra, čia stovi ir viena iš dviejų Tušetijoje išlikusių cerkvių. Šią nuostabios architektūros Šv. Jurgio cerkvę XIX a. pastatė rusai. Jei oro sąlygos leis, užsuksite į paskutinę Tušetijos stotelę – **Diklo miestelį**, įsikūrusį prie pat pasienio su Dagestano respublika (Rusijos Federacija). Vakare, kupini įspūdžių keliausite į **Tbilisį. Nakvynė viešbutyje.**

8 diena.. Pusryčiai (ar pusryčių paketas). Pervežimas į tarptautinį **Tbilisio oro uostą. Skrydis: Tbilisis – Stambulas – Vilnius.**

Įskaičiuota į kelionės kainą

- Kelionė patogiu automobiliu, mikroautobusu, autobusu (visi pervežimai pagal programą).
- 7 nakvynės 3* viešbučiuose ir svečių namuose.
- 7 pusryčiai (esant ankstyvam išvykimui gali būti duodami pusryčių paketai), 4 pietūs (gali būti pietų paketas), 3 vakarienės.
- Kartveliškų vynų degustacija.
- Chačiapurių ir chinkalių gaminimo pamokėlė.
- Pakėlėjas Tbilisyje.
- Pervežimai Tušetijos regione visureigiais.
- Ekskursinė – pramoginė programa.
- Įėjimo bilietai į mokamus objektus pagal programą.
- Rusakalbių arba anglakalbių vietos gidų paslaugos.
- Kelionės vadovo iš Lietuvos paslaugos.

Neįskaičiuota į kelionės kainą

- Tarptautinio skrydžio bilietai Vilnius – Tbilisis – Vilnius su persėdimu Stambule ir registruotas 30 kg./asm. bagažas, rankinis bagažas 8 kg./asm. kaina **nuo 440 EUR** (kaina priklauso nuo aviakompanijos vykdomų akcijų, bilieto pirkimo dienos, sezoniškumo).
- Papildomi lankomi objektai programoje pažymėti (*) – *apie 40 EUR/asm.*
- Medicininių išlaidų draudimas užsienyje (**privalomas**), nelaimingų atsitikimų, bagažo ir neįvykusios kelionės draudimas (*pagal pageidavimą*).
- Asmeninės išlaidos, arbatpinigiai vietiniams gidams 2-3 EUR/asm. (dienai) ir vairuotojams 1-2 EUR/asm. (dienai), gėrimai, kitos nepamintėtos išlaidos.
- P.S. už leidimą fotografuoti ir filmuoti tam tikruose objektuose mokama papildomai.

Svarbi informacija

Daugiau informacijos: <https://www.gruda.lt/naujienuos/esim-virtuali-korteile>

Papildoma informacija

- Kelionės organizatorius pasilieka teisę optimizuoti maršrutą likus mėnesiui iki kelionės pradžios.
- Pasikeitus skrydžių, lėktuvų bilietų ir/arba kitų paslaugų kainoms, valiutų kursams, kelionės programa, data ir kaina gali keistis. **Aviabilietai negražinami ir nekeičiami, pinigai už juos negražinami.**
- Siūlomų ekskursijų, pramogų, objektų lankymo tvarka, skaičius ir kainos gali keistis.
- Nurodyta tarpinių pervežimų trukmė gali keistis dėl kelių būklės, eismo ar oro sąlygų.
- **Siekdamas užtikrinti keliautojų saugumą**, kelionės organizatorius pasilieka teisę keisti kelionės programą, ekskursijų eilės tvarką, viešbučius, skrydžius ir pervežimus dėl aplinkybių arba įvykių kelionės šalyje (gamtos reiškinių, oro sąlygų, streikų, politinės aplinkybės, etc.), kurių nebuvo galima numatyti iki kelionės pradžios. Kelionės organizatorius neatsako už papildomas išlaidas, atsiradusias dėl šių aplinkybių (pvz, vizų pratęsimas, nauji lėktuvo bilietai, papildomos nakvynės, pervežimai, skiepai ir pan.).
- Minimalus keliautojų skaičius grupėje – 15 turistų. Nesurinkus minimalaus turistų skaičiaus ir, turistams sutikus, grupė gali vykti be kelionės vadovo iš Lietuvos; kelionės kaina perskaičiuojama.
- **Nepamirškite pasirūpinti savo sveikata:** pasikonsultuokite su šeimos gydytoju, kelionėje turėkite individualią vaistinėlą. Rekomenduotinių skiepų sąrašas svetainėje <https://nvsc.lrv.lt/lt/skiepai-keliautojams/>.
- LR piliečio pasas turi galioti ne mažiau kaip 6 mėn. po kelionės pabaigos. **SVARBU! Pasas turi būti tvarkingas, nesuplyšęs, jame neturi būti neoficialių antspaudų***. Atkreipiame dėmesį, kad, remiantis nauja ES direktyva, joks asmens dokumentas negalioja ilgiau kaip 10 metų po jo išdavimo datos.
- **KELIONIŲ ORGANIZATORIUS „KAUNO GRŪDA“ NEATSAKO UŽ PASIENIO PAREIGŲNŲ IR ORO VEŽEJŲ VEIKSMUS.**

***Kas yra neoficialūs antspaudai?** Tai suvenyriniai antspaudai, kuriuos keliautojai gali gauti turistinėse vietose (pvz.: Maču Pikču, Ušuajuje, Japonijoje, Jungfrau ir kt.). Jei norite turėti suvenyrinį antspaudą, skirkite jam vietą užrašų knygutėje. Į pasą jų dėti griežtai nerekomenduojama.

Detalios informacijos kreiptis į maršruto operatorių

Neringa Kasmocienė

 046433406 neringa@gruda.lt

Skambinkite mums

I-V 09:00 - 18:00, VI : Nedirbame, VII : Nedirbame

Kaunas: (0-37) 32 44 54 , **Vilnius:** (0-5) 215 00 77 , **Klaipėda:** (0-46) 31 17 43 , **Mažeikiai:** (0-44) 32 53 00 , **Online užsakymai:** 061148640 , **Grupėms:** (0-37) 40 41 73